

November 2009

---

1. Maassymposium over Kaderrichtlijn Water

Op 20 november heeft de BMF in de persoon van Nol Verdaasdonk deelgenomen aan het Maassymposium 'Kaderrichtlijn Water' dat in het kader van de vaststelling van het stroomgebieds-beheerplan werd georganiseerd. Tijdens een interview werd door de BMF de bereidheid uitgesproken om mee te werken aan de realisatie van het plan. Daarbij gaan we er wel vanuit dat er niet verder beknipt gaat worden op de doelen die we op het gebied van waterkwaliteit en inrichting van waterlopen moeten halen.

Een dergelijke houding verwachten we ook van de andere partners, om er voor te zorgen dat de doelstellingen van de KRW ook voor het Maasstroomgebied worden gehaald. De KRW is een Europese ecologische richtlijn die lidstaten verplicht een aantal maatregelen te nemen in het watersysteem die er voor moeten zorgen dat de ecologie in een goede toestand komt te verkeren. Schoon en levend water is toch een belang waar niemand bezwaar tegen kan hebben?? Samenwerking, zowel regionaal/provinciaal/nationaal als internationaal zijn kritische succesfactoren om dit doel te bereiken. De bereidheid om er gezamenlijk een succes van te maken werd breed gedragen. Het was erg nuttig om op stroomgebiedsniveau bij elkaar te komen en af te stemmen.

Aangezien er over 6 jaar weer een nieuwe set afspraken moet worden gemaakt en de huidige plannen ook moeten worden geëvalueerd en gecommuniceerd met Brussel is er werk aan de winkel. Bevraag uw gemeente en waterschap nadrukkelijk over maatregelen die ze in het kader van de KRW van plan zijn te gaan nemen en kom waar mogelijk zelf met voorstellen. Er liggen kansen.

Nol Verdaasdonk

2. Klimaatwensen naar Kopenhagen

Volgende maand vindt in Kopenhagen de grote VN-klimaattop plaats. Op de top wordt gepoogd een wereldwijd, nieuw klimaatverdrag af te sluiten waar zich zo veel mogelijk landen aan binden. Ook de Nederlandse regering zal daar aanwezig zijn. In de aanloop naar deze top willen de Provinciale Milieufederaties de Nederlandse onderhandelaars een boodschap meegeven, een boodschap van burgers. U heeft uw stem laten horen en uw verontrusting geuit.

De Brabantse Milieufederatie heeft u gevraagd welke klimaatwens u heeft en zoals ook in andere provincies hebben de Brabanders talloze klimaatwensen geuit. Daaruit spreekt grote bezorgdheid en de dringende oproep aan de wereld-klimaatconferentie om nu spijkers met koppen te slaan. We vatten de wensen samen in de oproep: regeringsleiders zet nu een stevig raamwerk neer! Met ambitieuze doelstellingen, voldoende financiële middelen en alle andere noodzakelijke waarborgen en prikkels om in de komende 20 jaar de emissies van de broeikasgassen die industrieën, bedrijven, kantoren, instellingen en burgers samen produceren, *vergaand* te verminderen. Het mondiale klimaat mag niet ontsporen!

Een greep uit de ingezonden klimaatwensen:

“Zonder gezonde aarde, geen gezond leven”

“Nederland moet haar verantwoordelijkheid nemen en het goede voorbeeld geven”

“Zie klimaat niet als een probleem maar zoek naar win-win oplossingen met bedrijfsleven en burgers”

“Iedereen schouders eronder”

“Wil je in de toekomst poen, ga dan nu voor groen!”

“Rekening van klimaatverandering niet bij derde wereld”

De klimaatwensen worden op 26 november aan minister Cramer overhandigd om als bagage mee te nemen naar Kopenhagen.

Nathalie Verlinden

3. Countdown 2010 en het project Brabant werkt aan biodiversiteit

De Brabantse Milieufederatie werkt samen met het IVN Consulentenschap Brabant, het ECNC- European Centre for Nature Conservation en de Provincie Noord-Brabant aan het bevorderen van biodiversiteit in Brabant. In dit verband zijn onlangs de gemeenten en de lokale natuur- en milieugroepen in Brabant benaderd.

De natuur- en milieugroepen worden opgeroepen om zich actief in te zetten voor het behoud van de lokale biodiversiteit en dit voornemen te bevestigen en uit te dragen door de *Countdown 2010 Verklaring* te ondertekenen. Het is voor de leden van de groepen zelfs mogelijk om de speciale Countdown 2010 *Burgerverklaring* individueel te tekenen. Zie voor meer informatie hierover www.biodiversiteitbrabant.nl .

In de brief aan de groepen vragen de genoemde organisaties ook aandacht voor het project *Brabant werkt aan biodiversiteit*. Doel van het project is om in 2010 in tenminste tien Brabantse gemeenten de lokale natuur- en milieugroepen actief te ondersteunen bij het opzetten en uitvoeren van projecten gericht op het versterken van de lokale biodiversiteit. De projecten worden opgezet in samenwerking met de gemeenten, lokale ondernemers en maatschappelijke organisaties en kunnen zowel educatief (scholen, verenigingen, voorlichten van burgers en bestuurders) als fysiek (inrichten bloemrijke bermen, diervriendelijker inrichten van parken en openbaar groen) zijn. Bij de ondersteuning is ruim aandacht voor de communicatie richting doelgroepen. Wij hopen dat er in veel gemeenten kansen liggen en dat er groepen zijn die ze, met onze ondersteuning, op willen pakken.

Ben van Dinther

4. Steunpunt projecten opgericht

De reconstructie van het Brabantse platteland is in de uitvoeringsfase. Ook burgers en lokale groepen kunnen projecten indienen, die kunnen bijdragen aan de realisatie van de doelen. Ondanks ieders goede wil zien we ideeën vaak stranden in de radars van procedures. Zo gaan veel creatieve en waardevolle ideeën verloren en wordt enthousiasme in de kiem gesmoord.

Dit is aanleiding voor de BMF om een Steunpunt projecten op te richten. Bij het Steunpunt projecten kunnen individuele burgers en organisaties hulp krijgen om van een idee tot werkelijke uitvoering te komen. Op die onderdelen waarbij hulp gewenst is. Dat kan zijn bij het schrijven van een projectvoorstel met bijbehorende begroting. Of het steunpunt bekijkt welke andere Brabantse organisaties betrokken zouden moeten worden bij de uitvoering.

De Brabantse Milieufederatie is trekker van het steunpunt. Ook IVN, Coördinatiepunt

Landschapsbeheer en de streekhuizen gaan eraan meewerken. Het steunpunt gaat op een ondersteunende manier te werk. Het neemt het initiatief niet over, maar helpt om de nodige hobbels te nemen.

Wie nu al ideeën heeft voor projecten die bijdragen aan de reconstructie-doelen, kan direct bij de BMF aankloppen. Wij hebben ruimte om op korte termijn met vijf ideeën aan de slag te gaan. Samen bekijken we of het idee haalbaar is en kunnen we het omzetten tot een concreet projectvoorstel. Het spreekwoord gaat op: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

André Claassen

5. Bekende Brabantse wielrenners vullen fietsenquête in

De Brabantse Milieufederatie heeft een oproep gedaan aan alle Brabanders om zich aan te melden bij het online panel De Groene Peiler voor een enquête over het fietsbeleid van Brabant. In zes weken tijd zijn we uitgegroeid tot het grootste panel van De Provinciale Milieufederaties en tellen we maar liefst 810 leden. Bekende Brabantse fietsers kregen persoonlijk een oproep.

Koos Moerenhout, een succesvol wielrenner van de Rabobank Wielerploeg en veldrijdster Daphny van den Brand, die afgelopen seizoen vele prijzen binnensleepte, vulden de peiling onmiddellijk in. De antwoorden die zij gaven komen op veel punten met elkaar overeen. Beiden vinden dat veel fietspaden onveilig zijn en dat er een slechte informatievoorziening is voor het plannen van fietsroutes. Tevens vinden zij het beiden belangrijk dat er meer fietseducatie gegeven wordt op scholen. Dat ervaren fietsers dit aangeven, is een signaal dat er nog veel te verbeteren valt.

Bent u het eens met Koos en Daphny? Of juist niet? Laat uw mening horen, en vul de peiling in. Nog geel lid van De Groene Peiler? U kunt uzelf aanmelden op www.degroenepeiler.nl

Charlaine Muller / Nathalie Verlinden

6. Landgoed de Klokkenberg

De Brabantse Milieufederatie heeft mede namens Brabants Landschap gereageerd op het voorontwerp masterplan Landgoed de Klokkenberg. Het plan beschrijft op hoofdlijnen de richting waarin Breda en Vitalis de ontwikkelingen van het complex de Klokkenberg zien en geeft randvoorwaarden aan, waarbinnen die ontwikkeling zich dient te voltrekken. De groene organisaties hebben waardering voor de procesgang tot nu toe, maar ook grote zorg over de richting en omvang van de geschetste rode ontwikkelingen, een zorg die zij ook steeds binnen de externe klankbordgroepen hebben verwoord.

Het complex is gelegen in een zeer gevoelig gebied, waarop tal van planologische stempels rusten, die de bescherming van dit gebied dienen te waarborgen. Het maakt integraal onderdeel uit van de GHS, EHS, is een Natte Natuurparel, ligt in het landelijk gebied, ligt in een RNLE gebied etc. Kortom, er is nauwelijks een gebied aan te wijzen dat zo goed beschermd is als dit gebied. Er ligt voor deze locatie nadrukkelijk een beschermings- en ontwikkelingsopgave ten aanzien van natuur- en landschapswaarden. Dit impliceert dat rode ontwikkelingen in een dergelijk gevoelig gebied, zo die al mogelijk zijn, op buitengewoon terughoudende wijze moeten worden ingezet.

De groene organisaties hebben begrip voor de opgave om een rijksmonument duurzaam in stand te houden en ook voor het argument dat daar een economische drager bij hoort. De voorzieningen die Vitalis wil realiseren kunnen echter alleen economisch rendabel worden gemaakt, als er een voldoende volume aan wooneenheden ter plekke wordt gerealiseerd. En juist dit concept verdraagt zich niet met de draagkracht en de ontwikkelingsrichting van dit gebied. In plaats van het concept aan te passen aan de draagkracht en bestemming van het gebied wordt het concept dominant

verklaart. Met andere woorden natuur en landschap hebben het nakijken ondanks alle bescherming die er op dit gebied rust.

De groene organisaties kunnen daarom niet anders dan hun teleurstelling uitspreken over het voorontwerp masterplan Klokkerberg en stemmen er niet mee in. Zij spreken de wens uit dat er alsnog aanpassing van het concept Vitalis plaats zal vinden, zodat de duurzame instandhouding van het complex de Klokkerberg in balans wordt gebracht met de draagkracht van dit prachtige gebied.

Nol Verdaasdonk

7. Afronding project Duisternis in Zicht

In december zal het project Duisternis in Zicht worden afgesloten met een Workshop voor ambtenaren in het gebied Meierij/Groene Woud. De heren Van der Wal (gemeente Groningen) en Mackaay (SenterNovem) zullen vooral ingaan op de mogelijkheden om ongewenste lichtverstrooiing door openbare verlichting tegen te gaan, o.a. door het dimmen van de verlichting.

Duisternis in Zicht is een aanzet om tot uitvoering te komen van het reconstructiedoel: 'behoud en versterking van duisternis'. De nachtelijke duisternis is van belang voor tal van dieren, maar ook voor de mens zelf. Steeds meer onderzoeken wijzen erop dat ons bioritme verstoord wordt door te veel nachtelijk kunstlicht. Daarnaast is lichthinder funest voor het kunnen zien van de sterren. Op de meeste plaatsen van Nederland is de melkweg niet meer te onderscheiden. Ook de bezoekers van het Groene (donkere?) Woud vinden de nachtelijke duisternis van belang.

André Claassen

8. Nieuwe opdrachten voor Brabantse Ommetjes

Na de succesvolle reeks ommetjes in de Meierij heeft de BMF opdrachten gekregen voor de realisatie van nieuwe Brabantse Ommetjes: wandelroutes in het landelijk gebied vanuit de woonwijk. De BMF hanteert bij de realisatie daarvan 4 belangrijke uitgangspunten: er worden nieuwe wandelpaden gerealiseerd; de route begint direct aan de rand van het dorp; vaststelling van de route gebeurt in nauw overleg met lokale groepen en grondeigenaren; direct aan de route worden enkele landschapselementen hersteld/gerealiseerd.

De gemeente Sint-Michielgestel wil in het gebied Keerdijk/Meerse Plas 4 ommetjes rondom Den Dungen.

Daarnaast wordt op verzoek van de reconstructiecommissie Kempenland een bijzondere variant van de ommetjes ontwikkeld, gekoppeld aan de uitvoering van de Reconstructie en het provinciaal programma 'Verhalen van Brabant'. Naast aandacht voor natuur en landschap zullen de wandelaars verrast worden met cultuurhistorische informatie, die in het landschap te zien is. In de 8 gemeenten van de Kempen zullen 10 van deze Brabantse Ommetjes komen.

Zoals altijd zal de BMF in de uitvoering de samenwerking opzoeken met de lokale natuur-, milieu- en agrarische groepen, en worden ook de heemkundekringen betrokken.

André Claassen

9. Volkstuinen in woonwijken om CO₂ uitstoot te verminderen

In samenwerking met de Brabantse Milieufederatie heeft de Wageningen UR onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om het aantal voedselkilometers in de gemeente Tilburg te verminderen. In dit onderzoek zijn de mogelijkheden en effecten van het toepassen van volkstuinen binnen de grenzen van de stedelijke omgeving onderzocht.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de gemeente Tilburg beschikt over een groot aantal hectare grond binnen de stad dat ingezet kan worden voor volkstuinen. Dat betekent dat in de gemeente Tilburg “urban agriculture” (het verbouwen van aardappelen, groente en fruit binnen de grenzen van de stedelijke omgeving) mogelijk is. Grasvelden en platte daken in woonwijken kunnen gaan dienen voor het verbouwen van aardappelen, groente en fruit. In Tilburg zouden ruim 5100 bewoners hiervan kunnen profiteren.

Urban agriculture kan aanzienlijk bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van CO₂ doordat het aantal voedselkilometers sterk afneemt. Behalve dit positieve effect voor het milieu, zien veel bewoners zelf ook nog andere positieve kanten aan het verbouwen van eigen producten.

John Vermeer

10. Buitengebieden Alphen – Chaam en Baarle-Nassau

Ontwerp bestemmingplan buitengebied Alphen – Chaam

De BMF heeft een zienswijze ingediend tegen het ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Alphen – Chaam. Deze reactie wordt ondersteund door ABC Milieugroep en Natuurvereniging Mark en Leij.

Alphen – Chaam is een gemeente met veel hoge natuur-, landschaps-, aardkundige- en cultuurhistorische waarden. Volgens de groene organisaties geeft het ontwerp bestemmingsplan veel van die waarden te weinig bescherming. Zo zijn er gebieden van de EHS vergeten en worden de zandpaden onvoldoende beschermd. De landschappelijke waarden in de vorm van landschapselementen zouden op de kaart moeten worden aangeduid en via de regels beschermd. Alphen – Chaam maakt geen plan-m.e.r. Volgens de groene organisaties is dit wel verplicht omdat er mogelijkheden zijn voor omschakeling naar intensieve veehouderij en er verschillende Natura 2000-gebieden in de buurt liggen.

Bestemmingsplan buitengebied Baarle-Nassau

ABC Milieugroep heeft, mede namens de BMF, beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan buitengebied van Baarle-Nassau. Dit bestemmingsplan is deels buiten werking gesteld door een aanwijzing van de Provincie die betrekking heeft op te grote bouwblokken, legalisatie van planonderdelen in strijd met het beleid en het ontbreken van natuurcompensatie bij aantasting van natuur. Het plan is een ondoorzichtige chaos, niet alleen doordat er zo veel wijzigingen zijn doorgevoerd op verzoek en ambtelijk, maar vooral doordat de gemeente nog gedurende de ter inzage legging nieuwe versies van het bestemmingsplan op de officiële website zette.

Ook Baarle-Nassau vergat de natuur- en landschapswaarden goed te beschermen, met name de landschapselementen. En ook hier wijzen de groene organisaties erop dat het verplicht is om een plan-m.e.r. te maken, om de effecten van het plan op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden in beeld te brengen en te kunnen beoordelen.

Hetty Gerringa

Brabantse Milieufederatie
Spoorlaan 434b
Postbus 591
5000 AN Tilburg
013 5356225
bmf@antenna.nl
www.brabantsemilieufederatie.nl